

Utfärdad: 9.11.2022	Träder i kraft: 16.11.2022	Giltighetstid: tills vidare
Rättsgrund: Lag om transportservice (320/2017) 131 §		
Bestämmelser om påföljderna för verksamhet som strider mot föreskriften finns i: Lag om transportservice (320/2017) 242, 245 och 255 § Luftfartslag (864/2014) 175 §		
Ändringsuppgifter: Genom denna föreskrift upphävs Transport- och kommunikationsverkets föreskrift PEL M2-70, Certifikat för ultralättflygare, av den 29 januari 2021 (TRAFICOM/483066/03.04.00.00/2020).		

Certifikat för ultralättflygare

1	TILLÄMPNINGSOMRÅDE.....	1
2	DEFINITIONER	1
3	CERTIFIKAT ELLER RÄTT ATT FLYGA SOM KRÄVS AV ULTRALÄTTFLYGARE	2
4	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BEVILJANDE AV NATIONELLT CERTIFIKAT FÖR ULTRALÄTTFLYGARE	2
5	CERTIFIKATINNEHAVARENS RÄTTIGHETER OCH BEGRÄNSNINGAR.....	4
6	CERTIFIKATETS GILTIGHET	6
7	FAMILJÄRITETS- OCH SKILLNADSUTBILDNING.....	6
8	TILLÄGGSRÄTTIGHETER	6
9	UNDANTAG	8
10	ÖVERGÅNGSFÖRESKRIFT	9

1 TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna föreskrift tillämpas på sökande och innehavare av certifikat för ultralätta flygplan samt i tillämpliga delar på den som har rätt att flyga ultralätt flygplan på grund av ett annat certifikat.

Denna föreskrift gäller inte certifikat för ultralätta helikoptrar eller ultralätta segelflygplan.

2 DEFINITIONER

I denna föreskrift avses med

repetitionsskolflygning en flygning tillsammans med flyginstruktör där förfaranden som berör genomförande av säker flygning repeteras med beaktande av certifikatinnehavarens aktuella kompetensnivå,

utbildningsorganisation en utbildningsorganisation som fått ultralättutbildningstillstånd av Transport- och kommunikationsverket eller deklarerat ultralättflygutbildning;

ultralätt flygplan (UL-flygplan) ett ultralätt flygplan enligt definitionen i luftfartsföreskrift AIR M5-10,

TMG-motorsegelflygplan ett motorsegelflygplan med fast installerad motor och propeller som inte är infällbar; enligt flyghandboken ska flygplanet kunna starta och stiga med egen motor-kraft,

rätt till sjöflygning rätt att flyga ett UL-flygplan försett med flottörer oberoende av start- och landningsunderlag och rätt att flyga ett ultralätt sjöflygplan eller amfibieflygplan från vatten.

3 CERTIFIKAT ELLER RÄTT ATT FLYGA SOM KRÄVS AV ULTRALÄTTFLYGARE

- 3.1 Piloten i ett ultralätt flygplan ska ha nationellt certifikat för ultralättflygare eller utländskt certifikat för ultralättflygare som ger rätt att flyga i Finland.
- 3.2 Befogenhet att flyga ett ultralätt flygplan har även personer som enligt EU:s förordning om flygande personal¹ har certifikat för lätta flygplan (LAPL(A)); de som enligt EU:s förordning om flygande personal har certifikat för privatflygare (PPL(A)), förvärvsflygare (CPL(A)) eller trafikflygare (ATPL(A)) eller har flerpilotscertifikat (MPL(A)); eller de som har certifikat för privatflygare, förvärvsflygare eller trafikflygare eller flerpilotscertifikat enligt ICAO-kraven som ger rätt att flyga i Finland, under förutsättning att följande tilläggskrav uppfylls.
- 3.3 För innehavare av certifikat för lätta flygplan (LAPL(A)) är en tilläggsförutsättning för rätten att flyga ett ultralätt flygplan att certifikatinnehavarens rätt att flyga med flygplan är giltig och att han eller hon har flugit två timmar skolflygning med ultralätt flygplan i en utbildningsorganisation.
- 3.4 För privatflygare, förvärvsflygare eller trafikflygare som har certifikat enligt EU- eller ICAO-kraven eller innehavare av flerpilotscertifikat är en tilläggsförutsättning för rätten att flyga ett ultralätt flygplan att certifikatinnehavaren har en giltig klassbehörighet för enmotoriga kolmotor drivna flygplan (SEP) och att han eller hon har flugit två timmar skolflygning med ultralätt flygplan i en utbildningsorganisation.
- 3.5 Ett intyg ska utfärdas över ultralättflygutbildning enligt punkterna 3.3 och 3.4. Intyget skickas till Transport- och kommunikationsverket som bilaga till ansökningsblanketten för certifikat och behörighet. Utbildningsorganisationens utbildningschef eller flyginstruktörschef styrker med sin namnteckning den förvärvade ultralättflygrätten i certifikatinnehavarens flygdagbok.
- 3.6 Om en certifikatinnehavare som fått rätten att flyga ett ultralätt flygplan på basis av punkterna 3.2–3.5 har för avsikt att utöva vattenflygning, bogseringsflygning, avancerad flygning eller annan verksamhet som kräver specialbehörighet ska han eller hon ha gällande behörighet för ifrågavarande verksamhet med enmotorigt kolvmotorflygplan (SEP) eller så ska han eller hon skaffa rätten till det enligt den här föreskriften.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BEVILJANDE AV NATIONELLT CERTIFIKAT FÖR ULTRALÄTT-FLYGARE

4.1 Ålder

Sökanden ska ha fyllt 17 år.

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 av den 3 november 2011 om föreskrivande av tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygande personal inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 (EUT L 311 25.11.2011, s. 1)

4.2 Kunskaper

4.2.1 Sökanden ska ha teoriutbildning som getts av en utbildningsorganisation. Sökanden ska ha intyg som visar att sökanden i prov har uppvisat den kunskapsnivå som krävs av ultralättflygare i följande läroämnen:

- a) luftfartsrätt
- b) UL-flygplanets konstruktioner och motor
- c) UL-flygplanets instrument
- d) aerodynamik
- e) manöverlära
- f) meteorologi
- g) navigering
- h) användning och underhåll av UL-flygplan, flyginstruktionsboken
- i) människans prestationsförmåga och begränsningar
- j) flygoperativa procedurer.

4.2.2 Därutöver ska sökanden ha begränsad radiotelefonistbehörighet enligt föreskrift PEL M2-93 eller giltigt utbildningsintyg för sådan enligt föreskrift TRG M1-11.

4.2.3 Om sökanden har giltigt certifikat för segelflygare eller varmluftsballongpilot, ska sökanden ha intyg över att han eller hon har fullgjort utbildning i läroämnena b)-h) och j) samt i prov har uppvisat den kunskapsnivå som krävs av ultralättflygare i dessa läroämnen.

4.2.4 Om sökanden har giltigt certifikat och giltig klassbehörighet för enmotoriga kolvmotor-flygplan (SEP) eller rätt att flyga sådana flygplan, eller har rätt att flyga TMG-motorsegelflygplan, krävs inte utbildning eller intyg i de läroämnena som anges i punkterna a)-j) i punkt 4.2.1.

4.2.5 Om sökanden har giltigt certifikat och giltig typbehörighet för helikopter eller giltigt certifikat för autogiroflygare, ska sökanden ha intyg över att han eller hon har genomgått utbildning i de läroämnena som anges i punkterna b), c), d), e) och h) samt i prov har uppvisat den kunskapsnivå som krävs av ultralättflygare i dessa läroämnen.

4.2.6 Om sökanden med godkänt resultat har genomgått sådan teoretisk utbildning som krävs för något av de certifikat som nämns ovan i punkterna 4.2.3–4.2.5, kan han eller hon befrias från den teoretiska utbildningen och slutproven i samma läroämnen som innehåller av dessa certifikat, om slutproven för den tidigare teoretiska utbildningen har utförts inom de senaste två åren.

4.2.7 Om sökanden innehar ett föråldrat certifikat som nämns i punkterna 4.2.3–4.2.5, ska sökanden vid behov ges kompletterande teoretisk utbildning i de läroämnena i utbildningsprogrammet som sökanden skulle vara befriad från med stöd av ett giltigt certifikat. Sökanden ska genomföra slutproven i alla läroämnena med godkänt resultat.

4.3 Flygutbildning och flygerfarenhet

4.3.1 Av sökanden krävs ultralättflygutbildning som ges av en utbildningsorganisation. Sökanden ska ha intyg över att han eller hon har genomfört utbildningsprogrammet på en sådan prestationsnivå som krävs av ultralättflygare och att han eller hon har sådan flygerfarenhet som anges i följande punkter.

4.3.2 Av en sökande som inte har tidigare flygerfarenhet krävs:

- a) minst 25 flygtimmar med UL-flygplan, av vilka
- b) minst 15 flygtimmar ska vara skolflygningar, och
- c) minst fem (5) flygtimmar ska vara ensamflygningar, av vilka minst tre (3) flygningar ska flygas som lokalflygningar ensam före sträckflygning ensam, och
- d) minst fem (5) flygtimmar sträckflygning, inbegripet en sträckflygning på minst 150 km som ska utföras ensam och under vilken en fullstoppslandning ska göras vid minst en kontrollerad flygplats som inte är densamma som startflygplatsen.

4.3.3 Av en sökande som har ett giltigt segelflygarcertifikat krävs:

- a) totalt minst 35 timmars flygerfarenhet med segelflygplan och UL-flygplan, varav
- b) minst två (2) flygtimmar skolflygningar med UL-flygplan, vilka innefattar sådan skiltnadsutbildning som avses i punkt 7 i denna föreskrift, och
- c) minst en (1) lokalflygning ensam med UL-flygplan före sträckflygning ensam, och
- d) minst fem (5) flygtimmar sträckflygning med UL-flygplan, inbegripet en sträckflygning på minst 150 km som ska utföras ensam och under vilken en fullstoppslandning ska göras vid minst en kontrollerad flygplats som inte är densamma som startflygplatsen.

4.3.4 Av en sökande som har giltigt certifikat och giltig typbehörighet för helikopter eller autogiroflygarcertifikat krävs minst 10 flygtimmar skolflygning med UL-flygplan.

4.3.5 Av en sökande som har giltigt certifikat för och rätt att flyga TMG-motorsegelflygplan eller giltigt certifikat och giltig klassbehörighet för eller rätt att flyga enmotoriga kolvmotorflygplan (SEP) krävs minst två flygtimmar skolflygning med UL-flygplan.

4.3.6 Av en sökande som har ett föråldrat certifikat eller föråldrad behörighet som nämns i punkterna 4.3.3–4.3.5 krävs, utöver sådan utbildning som avses i punkterna ovan, även sådan tilläggsutbildning som utbildningschefen eller flyginstruktörschefen fastställer utgående från bedömningen av skolflygningen.

4.4 Färdighet

4.4.1 Sökanden ska ha ett intyg över att han eller hon under ett flygprov:

- a) med UL-flygplan har utfört både normala manövreringar och manövreringar som krävs i nödsituationer på den prestationsnivå som krävs av ultralättflygare, och
- b) har visat sin beredskap att följa flygtrafikledningstjänstens instruktioner och procedurer.

4.4.2 Sökanden ska genomgå utbildningen och bli godkänd i alla teoretiska prov samt uppfylla de krav på flygerfarenhet som anges i punkt 4.3 innan han eller hon utför det flygprov som krävs för att certifikatet ska beviljas.

5 CERTIFIKATINNEHAVARENS RÄTTIGHETER OCH BEGRÄNSNINGAR

5.1 Rätten att flyga

5.1.1 En innehavare av certifikat för ultralättflygare är berättigad att utan ersättning tjänstgöra som befälhavare på ett UL-flygplan vid ensamflygningar.

- 5.1.2 För att hålla sin rätt att flyga i kraft ska innehavaren under en period på två år med UL-flygplan, enmotorigt kolvmotorflygplan eller TMG-motorsegelflygplan ha utfört:
- minst 12 timmars flygtid som befälhavare, inklusive 12 starter och landningar och minst en (1) timmes repetitionsskolflygning som vid behov kan uppdelas, eller
 - kompetenskontroll.
- 5.1.3 Om det förekommit brister i certifikatinnehavarens prestation under repetitionsskolflygningen, kravet på flygerfarenhet före kompetenskontrollen inte uppfylls eller kompetenskontrollprestationen underkänns, kan det krävas tilläggsutbildning enligt flyginstruktörens eller kontrollantens bedömning.
- 5.1.4 Rätten att flyga förlängs två kalenderår åt gången från det datum då förutsättningarna för hållande i kraft av rätten att flyga har uppfyllts och säker flygförmåga har uppnåtts. Flyginstruktören eller kontrollanten gör en anteckning om förlängningen i flygdagboken och om certifikatinnehavaren så önskar även i flygcertifikatet och bestyrker anteckningen med sin namnteckning och sitt certifikatnummer. Certifikatet är giltigt till och med utgången av den månad då giltighetstiden löper ut.
- 5.2 Rätt att befordra passagerare
- 5.2.1 Innehavare av certifikat för ultralättflygare har rätt att befordra passagerare på flygningar utan ersättning under förutsättning att
- a) han eller hon efter att ha beviljats certifikat har minst 10 flygtimmar med UL-flygplan som befälhavare, och
 - b) han eller hon har med godkänt resultat genomgått kompetenskontroll för rätt att befordra passagerare och kontrollanten har gjort en genom sin namnteckning och sitt certifikatnummer bestyrkt anteckning om rätten att befordra passagerare i certifikatinnehavarens flygdagbok.
- 5.2.2 Om en innehavare av certifikat för ultralättflygare har rätt att befordra passagerare med luftfartyg av annan klass, typ eller kategori, har han eller hon även rätt att befordra passagerare med UL-flygplan.
- 5.2.3 En innehavare av certifikat för ultralättflygare som har rätt att befordra passagerare får befordra passagerare endast om han eller hon under de senaste 90 dygnen i egenskap av manövrerande pilot i UL-flygplan, TMG-motorsegelflygplan eller enmotorigt kolvmotorflygplan har utfört:
- a) minst tre (3) starter och landningar eller
 - b) minst en (1) skolflygning tillsammans med flyginstruktör.
- 5.2.4 Om piloten avser befordra passagerare med ett UL-flygplan försett med flottörer, ska han eller hon före befordran av passagerare under de senaste 90 dygnen med ett sådant flygplan ha utfört:
- a) minst tre (3) starter och landningar eller
 - b) minst en (1) skolflygning tillsammans med flyginstruktör.

6 CERTIFIKATETS GILTIGHET

Ett certifikat för ultralättflygare gäller tills vidare. Användningen av de rättigheter som anges i certifikatet är beroende av om de eventuella behörigheter som ingår i certifikatet samt det medicinska intyget är giltiga, och att kraven i punkt 5.1 uppfylls.

7 FAMILJARITETS- OCH SKILLNADSUTBILDNING

- 7.1 Piloten ska lära känna alla UL-flygplanstyper som han eller hon avser att flyga bland annat genom att läsa flyginstruktionsböcker och vid behov genomgå familjaritetsutbildning.
- 7.2 Piloten ska se till att han eller hon får skillnadsutbildning för egenskaper eller system som han eller hon saknar erfarenhet av och som påverkar navigering, flygegenskaper, manöveregenskaper och användbarhet. Sådana är t.ex. under flygning reglerbar propeller, infällbar landningsställ, sporrställ, flottörer med hjul eller skidor. Skillnadsutbildningen ska innehålla tillräcklig övning som garanterar obehindrad användning av systemen under normala förhållanden och i nödsituationer. De ovan nämnda kraven på skillnadsutbildning gäller inte certifikatinnehavare som har rätt att flyga enmotoriga kolvmotorflygplan (SEP) eller TMG-motorsegelflygplan försedda med motsvarande egenskaper eller system.
- 7.3 Piloten ska se till att han eller hon får skillnadsutbildning när piloten övergår från ultralätta flygplan i den lättare klassen (B1) till den tyngre klassen (B2) enligt det som avses i föreskriften AIR M5-10. Skillnadsutbildning för ultralätta flygplan i klassen B2 krävs inte av personer som har rätt att flyga enmotoriga kolvmotorflygplan (SEP).
- 7.4 Skillnadsutbildning kan ges av en UL-flyginstruktör eller, om ingen UL-flyginstruktör som är tillräckligt insatt i egenskaperna eller systemen finns tillgänglig, av en person som är väl insatt i sådana egenskaper eller system. Den som ger skillnadsutbildningen ska införa en med namnteckning och certifikatnummer bestyrkt anteckning om utbildningen i pilotens flygdagbok.

8 TILLÄGGSRÄTTIGHETER

8.1 Rätt till sjöflygning

För att få rätt till sjöflygning ska ultralättflygaren genomgå utbildning som ges av en utbildningsorganisation och uppfylla följande krav:

8.1.1 Kunskaper i följande ämnen:

- a) sjötrafik, sjöflygplan och de lagar, förordningar och bestämmelser som gäller användningen av sjöflygplan samt nödsignalering, nödkommunikation och räddningsförfaranden i anslutning till sjötrafik,
- b) manövrering och hantering av sjöflygplan i olika väderleksförhållanden på vattnet och vid tilläggning samt åtgärder i nödsituationer,
- c) manövrering och hantering av sjöflygplan på olika underlag, till exempel snö, is och gräs, samt underlagens påverkan på prestanda,

- d) användning, skötsel och underhåll av sjöflygplan samt sjöflygplanets särskilda egenskaper, såsom dess aerodynamiska egenskaper, flottörernas resistensfaktorer och prestandajämförelser med motsvarande landflygplan samt den särskilda utrustning som sjöflygplan ska vara försett med och dess användning.

8.1.2 Flygerfarenhet och -utbildning

- a) Den sammanlagda flygerfarenheten med ultralätt flygplan innan utbildningen för sjöflygning inleds ska vara minst 75 flygtimmar, av vilka minst 50 flygtimmar som befälhavare på UL-flygplan.
- b) Om den som genomgår utbildningen har giltig klassbehörighet för flygplan eller rätt att flyga TMG-motorsegelflygplan samt minst 75 flygtimmars sammanlagd flygerfarenhet, ska han eller hon ha minst fem (5) flygtimmars erfarenhet som UL-flygplanspilot innan sjöflygningsutbildningen inleds.
- c) I sjöflygningsutbildningen ska ingå åtta (8) timmars skolflygning med UL-sjöflygplan. Skolflygningen ska innehålla:
 - 1. utbildning i manövrering på vattnet så att färdigheter uppnås i hanteringen av flygplanet under olika vind- och vågförhållanden även utan att använda vattenroder,
 - 2. minst 40 starter och landningar på vatten av vilka minst 10 landningar med inflygnings- och landningsförfarande vid vindstilla sjö. Av starterna och landningarna ska minst två tredjedelar vara prestationer som börjar från stopp och avslutas med stopp,
 - 3. minst 20 taxningar till strand i lä och i sidvind till en tilläggningsplats som bestämts och valts på förhand i luften,
 - 4. fem (5) förtöjningar vid boj med olika vindriktningar och från en på förhand bestämd riktning, och
 - 5. stallövningar, lågfartsövningar, inflygningsövningar, pådragsövningar och manövreringsövningar på vatten i sådan omfattning att god säkerhet uppnås i manövreringen av flygplanet samt nödförfarandeövningar med beaktande av olika situationer.
- d) För att få rätt till sjöflygning ska piloten genomgå ett flygprov med godkänt resultat.

8.1.3 Självständig sjöflygverksamhet förutsätter att skolchefen eller flyginstruktörschefen vid utbildningsorganisationen genom sin namnteckning har bestyrkt rätten till sjöflygning i certifikatinnehavarens flygdagbok efter godkänd utbildning och godkänt flygprov.

8.1.4 Om piloten har giltig behörighet för sjöflygning med motorflygplan är han eller hon berättigad att även utföra sådan flygning med UL-sjöflygplan med beaktande av kraven i punkt 7.

8.2 Rätt till bogserflygning

För att få rätt till bogserflygning för att bogsera glidare, segelflygplan och reklamläp ska ultralättflygaren genomgå utbildning som ges av en utbildningsorganisation och uppfylla följande krav:

8.2.1 Kunskaper om följande:

- a) de föreskrifter som har utfärdats om bogserflygverksamhet,
- b) kontroll av funktionen hos utrustning som berör bogserflygverksamhet,
- c) de förfaranden som tillämpas vid bogserflygningar,
- d) bogserflygplanets prestanda vid bogsering av en- eller flersitsiga segelflygplan,
- e) de bogserflyghastigheter som lämpar sig för olika segelflygplanstyper,
- f) bogserflygplanets stallfart i olika konfigurationer,
- g) fällning av bogserlinan före landning och landning utan fällning av bogserlinan,
- h) signalering vid bogserflygverksamhet,
- i) överföringsbogsering och
- j) de åtgärder som vidtas i risksituationer.

8.2.2 Flygerfarenhet och -utbildning

- a) Den sammanlagda flygerfarenheten ska uppgå till minst 150 flygtimmar, av vilka minst 100 ska vara flygtimmar med flygplan, TMG-motorsegelflygplan eller ultralätt flygplan, varav minst 70 flygtimmar ska ha utförts med ultralätt flygplan innan bogserflygutbildningen inleds, och
- b) om sökanden inte har certifikat för segelflygare och giltig rätt att använda flygplansbogsering som startmetod, minst 10 skolflygningar vid flygplansbogsering med segelflygplan innan bogserflygutbildningen inleds, och
- c) 20 bogseringar under övervakning av en flyginstruktör med bogserflygarbehörighet eller rätt till bogserflygning.

8.2.3 Självständig bogserflygverksamhet förutsätter att skolchefen eller flyginstruktörschefen vid utbildningsorganisationen genom sin namnteckning har bestyrkt rätten till bogserflygning i certifikatinnehavarens flygdagbok efter godkänd utbildning.

8.2.4 Om piloten har bogserflygarbehörighet för motorflygplan eller rätt till bogserflygning med motorsegelflygplan är han eller hon även berättigad att bogsera med UL-flygplan.

8.3 Rätt till avancerad flygning

8.3.1 Avancerad flygning med ultralätt flygplan förutsätter att det enligt flyginstruktionsboken är tillåtet att flyga avancerad flygning med flygplanet och piloten har rätt till avancerad flygning. För att skaffa rätt för avancerad flygning tillämpar man kraven enligt bilaga I FCL.800 i EU:s förordning om flygande personal, emellertid så att utbildningen kan ges i en utbildningsorganisation som lyder under nationell lagstiftning.

8.3.2 Självständig avancerad flygning förutsätter att skolchefen eller flyginstruktörschefen vid utbildningsorganisationen genom sin namnteckning har verifierat rätten till avancerad flygning i certifikatinnehavarens flygdagbok efter godkänd utbildning.

9 UNDANTAG

Transport- och kommunikationsverket kan på grundval av motiverad ansökan bevilja undantag från kraven i denna luftfartsföreskrift om verket anser att motsvarande säkerhetsnivå kan säkerställas och motsvarande kunskaper och färdigheter hos certifikat- eller behörighetsinnehavaren säkras på annat sätt.

10 ÖVERGÅNGSFÖRESKRIFT

Kravet på rätt till avancerad flygning med ultralätt flygplan tillämpas fr.o.m. 1.1.2024.

Kati Heikkinen
generaldirektörens ställföreträdare

Pietari Pentinsaari
tf. överdirektör